



TANTÁRGYI ADATLAP

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

1.1. *Tantárgy neve (magyarul, angolul)*

Magyar építésztörténet • History of Hungarian Architecture

1.2. *Azonosító (tantárgykód)*

BMEEPETB701

1.3. *A tantárgy jellege*

kontaktórával rendelkező tanegység

1.4. *Kurzustípusok és óraszámok*

kurzustípus	heti óraszám	jelleg
előadás (elmélet)	2	
gyakorlat	0	
laboratóriumi gyakorlat	0	

1.5. *Tanulmányi teljesítményértékelés (minőségi értékelés) típusa*

félévközi érdemjegy (f)

1.6. *Kreditszám*

3

1.7. *Tantárgyfelelős*

neve: **Dr. Marótzky Katalin**
beosztása: egyetemi docens
elérhetősége: marotzy.katalin@epk.bme.hu

1.8. *Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység*

Építésztörténeti és Műemléki Tanszék

1.9. *A tantárgy weblapja*

<http://www.eptort.bme.hu/>

1.10. *A tantárgy oktatásának nyelve*

magyar és angol

1.11. *A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve*

Kötelező az alábbi képzéseken:

1. **3N-A0** • Építésztechnológiai nappali alapképzés magyar nyelven • 5. félév
2. **3NAA0** • Építésztechnológiai nappali alapképzés angol nyelven • 5. félév
3. **3N-A1** • Építésztechnológiai nappali alapképzés magyar nyelven • 5. félév

1.12. *Közvetlen előkövetelmények*

A. Erős előkövetelmény:

1. —

B. Gyenge előkövetelmény:

1. —

- C. Párhuzamos előkövetelmény:
1. —
- D. Kizáró feltétel (nem vehető fel a tantárgy, ha korábban teljesítette az alábbi tantárgyak vagy tantárgycsoportok bármelyikét):
—

1.13. A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta az Építészmérnöki Kar Tanácsa, érvényesség kezdete 2022. június 1.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

2.1. Célkitűzések

A tárgy célja a Kárpát-medence korai, majd a népvándorlás korát követően magyar építészettörténetének a megismertetése. A honfoglalást követően döntően az uralkodói szándékhoz köthetőek az építkezések, ezért a IX. századtól a XV. sz. végéig terjedő időszakot királyok uralkodásának idejéhez kötve tárgyaljuk. Az első korszak Géza fejedelem uralkodásának kezdetétől az Árpád-ház időszakát követően az Anjuok, Károly Róbert és Nagy Lajos uralkodásának a végéig, tehát 1382-ig tart, amely magában foglalja a hazai romanika teljes időszakát és az első gótikus próbálkozások megjelenését is. A második korszak Zsigmond és Mátyás uralkodását, illetve a Jagellók rövid uralmát követően a mohácsi csatavesztéssel zárul. Az időszakra esik a magyarországi gótikus építészet virágkora és a Mátyáshoz köthető királyi, valamint a klérus néhány tagjához (Vitéz János, Bakócz Tamás, Lázói János, stb.) köthető humanista reneszánsz építészet megjelenése a Kárpát-medencében. A Mohács utáni időszak kettéválik az építészettörténetben. Egyrészt a királyi Magyarország és Erdély építészetének reneszánsz törekvéseivel ismerkedünk meg, illetve a hódoltsági területen Buda elfoglalását követően a karlócai békekötésig terjedő bő 150 esztendő fontosabb oszmán emlékeit ismerhetjük meg. A nagyszombati egyetemi (jezsuita) templom építése (1635) vagy korábban, Rudolf trónra lépésével (1576) megindult ellenreformáció új stílus megjelenését, a barokk kezdetét jelenti a három részre szakadt országnak a Habsburgok fennhatósága alá tartozó területein.

A felvilágosult abszolutizmus, II. József uralkodása, majd a reformkor Magyarországon is megnyitja az utat az új stílus, a klasszicizmus, illetve csaknem párhuzamosan a romantika térhódításának. A '48-as forradalmat követő elnyomás időszaka (Bach-korszak) után a Deák Ferenc és Andrássy Gyula nevével fémjelzett kiegyezést (1867) követően páratlan fejlődés építészeti konzekvenciáit tárgyaljuk a trianoni békekötésig, 1920-ig.

A konzervatív építészettel párhuzamosan izgalmas kísérletek színhely Magyarország. A nemzeti útkeresés egy keleti orientációt jelentő kísérlet, melyet Lechner Ödön építészete fémjelez, illetve a szociálisan elkötelezett, a hazai vernakuláris építészet fontosságát hangsúlyozó, Kós Károly által vezetett irányzat mellett megjelenik a neobarokk irányzat, legfontosabb képviselőjének tartott Wälder Gyula művein keresztül ismerhető meg. Végül a korai modern magyarországi megjelenése és a Bauhausban tanultak működése teszi izgalmassá a két háború közötti időszakot.

A II. világháborút követően folytatódik elsősorban a CIAM magyar csoportjához kötődő progresszív építészet térnyerése, alapvetően Budapesthez kötődően, illetve a háború alatt Skandináviában tanult fiatalok hazatérésük után a modern skandináv törekvések integrálásával új szint hoztak a hazai építészetbe. A fölösztatott CIAM szellemiségét őrzők, a "dániások" és a szocialista realizmus fontosságát hangsúlyozók közötti nagy építész vita 1951-ben a modern építészetért kiállók látszólagos vereségével zárul. Rejtetten, részben az új iparvárosok terveinek elkészítésénél, illetve az ipari építészetben él tovább a modern építészet szellemisége. Az International Style-ként jelölt háború utáni korszak hatása még nem tapintható ki pregnánsan a hazai törekvéseket figyelve. Viszont a konszolidáció (1963 után), az olvadás (a '70-es évek) majd a pangás évtizedében egyre aktívabban jelentek meg a hazai építészetben a világ építészetének új irányzatai. A japán hatásra globálissá váló meta-bolizmus, vagy részben Goldfinger Ernő angliai működésével is kapcsolatba hozható brutalizmus, majd a high-tech építészet, a posztmodern, a dekonstruktivizmus, a neomodern irányzatok vagy a minimalizmus gondolatvilága a magyarországi építészetre is hatottak.

2.2. Tanulási eredmények

A tantárgy sikeres teljesítésével elsajátítható kompetenciák

A. Tudás

1. Ismeri a Magyarország építészettörténetének főbb korszakait és építészeti tendenciáit, azok jellemzőit;
(Rálátása van az építészethez kapcsolódó humán tudományokra, az építészetre ható társadalmi folyamatokra. Ismeri az építészet történet fontosabb korszakait, alkotásait, a kortárs építészet és társművészetek megjelenési formáit, rálátása van a települések fejlődésének történetére.)
2. Átfogó ismeretei vannak a hazai építészeti emlékanyagáról, annak főbb épülettípusairól, legfontosabb emlékeiről;
3. Tisztában van a magyar építészeti téralakítás, tömegformálás és homlokzat-képzés sajátosságaival;
(Érti az ember, az épített- és a természeti környezet közötti alapvető kapcsolatokat és kölcsönhatásokat.)
4. Tisztában van az magyar építészetének alaktanával és legfontosabb történeti szerkezeteivel, ismeri a formák eredetét.

B. Képesség

1. Képes felismerni Magyarország építészetének stílusperiódusait és azok meghatározó stílusjegyeit;
2. képes megérteni a kapcsolódási pontokat a Magyarország építészetét meghatározó társadalmi-kulturális kontextus valamint az építészeti megoldások között;
3. Képes a megszerzett építészettörténeti ismereteket az építész komplex feladatrendszerében alkalmazni, különös hangsúllyal a műemléki vonatkozású feladatok megoldásában;
(Képes értelmezni és jellemezni az építészeti tervek és alkotások funkcionális rendszereit, szerkezeti egységeit, elemeinek felépítését, működését, és ezek egymással való kapcsolatát.)
4. Képes a gyakorlatok során megismert alaktani struktúrák és téralakítási tendenciák megértésére.

C. Attitűd

1. Együttműködik az ismeretek bővítése során az oktatóval és hallgatótársaival,
2. folyamatos ismeretszerzéssel bővíti és szintetizálja tudását;
(Nyitott az új információk befogadására, törekszik szakmai- és általános műveltségének folyamatos fejlesztésére.)
3. nyitott a szükséges lexikális ismeretek befogadására;
4. törekszik az építészetben előforduló problémák megoldásához szükséges építészettörténeti ismeretek elsajátítására és alkalmazására;
5. törekszik a pontos és hibamentes feladatmegoldásra;
6. törekszik az esztétikailag igényes, magas minőségű feladatok készítésére;
7. a munkája során előforduló minden helyzetben törekszik a jogszabályok és etikai normák betartására.

D. Önállóság és felelősség

1. Önállóan végzi az alapvető táblai gyakorlatok és féléves feladatok problémáinak végig gondolását és azok megoldását;
2. nyitottan fogadja a megalapozott kritikai észrevételeket;
3. a fellépő problémákhoz való hozzáállását az együttműködés és az önálló munka helyes egyensúlya jellemzi;
4. az elkészített munkájáért (zárthelyi, beadandó feladat), valamint az esetleges csoportmunka során létrehozott alkotásokért felelősséget vállal.

2.3. Oktatási módszertan

Előadások, kommunikáció írásban és szóban, IT eszközök és technikák használata, önállóan készített feladatok, munkaszervezési technikák.

2.4. Tanulástámogató anyagok

A. Szakirodalom

Rados Jenő Magyar tézsettörténet Műszaki Könyvkiadó, TERC, 2016.

B. Jegyzetek (óravázlatok):

<https://www.epitesz.bme.hu/hefop/documents/>

C. Letölthető anyagok

további elektronikus segédanyagok a tárgyfelelős honlapján

3. TANTÁRGY TEMATIKÁJA

3.1. Előadások tematikája

- *Pannónia római kori és kora keresztény építészete*
- *A népvándorlás kor, az Árpád ház és az Anjouk uralkodásának kora – a romanika építészete (971-1382)*
- *Zsigmond, Mátyás és a Jagellók korának építészete (1387-1526) – a gótika és a reneszánsz építészet kezdetei.*
- *Az ország három részre szakadása I. Reneszánsz építészet kibontakozása és virágkora Erdélyben és a királyi Magyarország területén (1541-1618)*
- *Az ország három részre szakadása II. Oszmán-török építészet a hódoltsági területeken a karlócai békekötésig (1541-1699)*
- *Az ellenreformáció és a barokk építészet Magyarországon II. Ferdinánd trónra lépésétől II. József haláláig (1618-1790)*
- *II. József halálát követő társadalmi változások a reformkortól a kiegyezésig. A klasszicizmus és a historikus építészet kezdetei (1790-1867)*
- *A kiegyezés korának építészete és útkeresés a századfordulón az I. világháborút lezáró trianoni békekötésig (1867-1920)*
- *Építészeti irányzatok a két világháború között; a kommunista kemény diktatúra végéig (1920-1963)*
- *Az olvadás évtizedei és a rendszerváltást követő évtizedek építészete (1963-1989) illetve (1990-2016)*

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

4. A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

4.1. Általános szabályok

- A. Az előadás látogatása ajánlott, a gyakorlaton való részvétel kötelező. A megengedett hiányzások számát a hatályos Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat írja elő. A teljesítményértékelések alapját az előadásokon és a gyakorlatokon elhangzott ismeretek összessége képezi.
- B. Vitás esetekben a hatályos Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat, továbbá a hatályos Etikai Kódex szabályrendszere az irányadó.

4.2. Teljesítményértékelési módszerek

- A. Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések:

1. Összegző tanulmányi teljesítményértékelés (elméleti zárthelyi dolgozat)

Az előadásokon elhangzottak alapján megszerzett ismeretek bemutatása döntően rajzban kidolgozott ábrák segítségével. Az értékelés alapja a 3 kérdésre adott válasz értékelése 30-30%-ban, illetve a grafikai teljesítményért további 10%-ban többlet pont adható.

- B. Vizsgaidőszakban végzett teljesítményértékelések:

4.3. Teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- A. Az aláírás megszerzésének és a vizsgára bocsátásnak feltétele a szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések mindegyikének legalább elégséges szintű teljesítése.
- B. A szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben:

szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések	részarány
gyakorlati zárthelyi dolgozat	20%
féléves feladat	20%
elméleti zárthelyi dolgozat	60%
összesen:	Σ 100%

4.4. Érdemjegy megállapítás

félévközi részérdemjegy	ECTS minősítés	Pontszám*
jeles (5)	Excellent [A]	≥ 90%
jeles (5)	Very Good [B]	85 – 90%
jó (4)	Good [C]	72,5 – 85%
közepes (3)	Satisfactory [D]	65 – 72,5%
elégséges (2)	Pass [E]	50 – 65%
elégtelen (1)	Fail [F]	< 50%

* Az érdemjegyeknél megadott alsó határérték már az adott érdemjegyhez tartozik.

4.5. Javítás és pótlás

A félévközi zárthelyi dolgozatok pótlása az aktuális félév időbeosztásához és zárthelyi ütemtervéhez, illetve a pótlási hét beosztásához igazodik. A pótzárthelyi dolgozat eredménye – a hatályos Tanulmányi- és Vizsgaszabályzatban meghatározott díj megfizetése mellett – javítható.

A féléves feladatot a pótlási héten péntek 12:00-ig lehet pótolni, a hatályos Tanulmányi- és Vizsgaszabályzatban meghatározott díj megfizetése mellett.

4.6. A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

tevékenység	óra / félév
részvétel a kontakt tanórákon	12×2=24
felkészülés a teljesítményértékelésekre	1×12=36
féléves feladat elkészítése	0

tevékenység

óra / félév

összesen:

Σ 60

4.7. Jóváhagyás és érvényesség

Jóváhagyta az Építészmérnöki Kar Tanácsa, érvényesség kezdete 2022. június 1.